

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemaj nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 245.

V Ljubljani, v torek 26. oktobra 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 25. oktobra.

Obrtniška šola v Trstu.

Zagovarjaje osorni odgovor naučnega ministra na interpelacijo moravskih Čehov nemško-liberalni listi z nekakim posebnim povdarkom omenjajo, da minister Gautsch zavedno in previdno vodi naučno ministerstvo, da se pri vseh novih naredbah ozira na državne potrebe in da ima zarad tega prav, ako ne dovoljuje novih šol s českim ali drugim slovanskim učnim jezikom. Da pa minister ni skopuh, pokazal je po trditvi gori omenjenih listov v zadnji seji državnega zbora, ker je podpiral predlog Burgstallerjev, da naj se v Trstu ustanovi državna obrtna šola, ter v svojem govoru omenjal, da se je v ta namen v državni proračun za leto 1887 postavil zdaten znesek.

Gotovo je prav in potrebno, da država tudi v južnih deželah napravi obrtne šole in poslancu Burgstallerju radi pritrđimo, da je Trst pripraven za tako šolo in da se v njem nahaja zadostno število učencev. Ne smemo pa spustiti spred oči, da obrtna šola v Trstu ne bode namenjena samo za Tržaško mesto, ampak za celo Primorsko. Zato mora biti tako osnovana, da jo bodo lahko obiskovali učenci iz Trsta in okolice njegove, iz Istre in Gorice. Večina prebivalcev v dotičnih deželah pa ni italijanska, ampak slovenska in hrvaška. Poslanec Burgstaller sicer z nobeno besedo ni omenjal učnega jezika nameravane obrtne šole, ali iz sklepov mestnega starašinstva in trgovinske pa obrtne kamore je znano, da hočejo Tržaški velikaši in bogataši novo šolo le podpirati, ako bode vpeljan italijanski učni jezik. Burke Tržaških irredentovcev nas jako malo brigajo, in slobodno jim, ako si s svojim denarjem napravijo italijanske ali kitajske ali volapiške šole. Ako pa država ustanovlja šole, moramo od nje z vso odločnostjo tirjati šole, ki jih bodo mogli obiskovati vsi prebivalci, za ktere so namenjene, in v kterih se bo gojil patrijotični avstrijski duh, ne pa šol, ki bi bile gnjezda irredentovskega lahonstva. Obrtna šola v Trstu bode morala biti toraj tako

vravnana, da jo bodo poleg italijanske mladeži obiskovali tudi slovenski in hrvaški učenci, da bodo z Italijani v obrtnih vedah napredovali tudi Slovenci in Hrvatje na Primorskem, da bodo toraj vsi tamonjši prebivalci v enaki meri deležni državne dobrote, kakor tudi vsi v enaki meri nosijo državna bremena.

Ako bode naučni minister po teh načelih osnoval novo obrtno šolo v Trstu, mu bode gotovo radostno pritrđila desnica državnega zbora, ako bi bila pa nova obrtna šola v Trstu zgolj italijanska, kakor želi irredentovsko starašinstvo in sploh lahonsko prebivalstvo, se ji bodo slovenski zastopniki in ž njimi večina državnega zbora odločno protivili, ker bi za večino prebivalstva ne imela nobene koristi, ampak bi bila le vir novih zdražb in preprirov med italijanskimi in slovanskimi prebivalci. Noben avstrijsk rodoljub, zlasti pa noben minister Taaffejevega kabineta, ki je kot najglavnejšo točko v svoj program zapisal ravnopravnost in porazumljenje raznih narodov, ne more pomnoževati naredb, po kterih bi se namesto zaželjenega miru napravljali nov nemir in oteževalo porazumljenje. Boljši nobene šole, kakor pa tako obrtno šolo, kakoršno zahtevajo Tržaški lahoni; tako sodijo na desnici državnega zbora ter se bodo tega načela tem raje držali, ker bi stroški ne bili v nobeni primeri z vspehom zgolj italijanske obrtne šole, in je veliko laglje in pametneje se že pri ustanovi obrtne šole upirati napačni osnovi, kakor se pozneje napenjati za potrebno premembo.

Samostalni predlogi.

Razun obrtne šole Tržaške, stala je na dnevnem redu zadnje in današnje seje cela vrsta samostalnih predlogov, izmed kterih sta bila zadnjč rešena samo dva. Baron Ciani je namreč priporočal premembo volilnega reda za veliko posestvo na Tirolskem. Levičarji so se temu predlogu sicer protivili in Wildauer in Heilsberg sta naznanjala, da bode njih stranka nasproti glasovala, vendar je bil predlog z večino 23 glasov v pretres izročen volilnemu odseku; za Cianijev predlog so glasovali tudi ministri.

Na vrsto je prišel še predlog Roserjev, da naj se vredí poduk za gluhoneme. Roser je v ginljivih

stavkih opisoval nesrečo in tugo gluhonemih ljudi ter ministru konečno napovedoval, da bode na veke slovel njegov spomin, ako za te nesrečneže kaj storí, in da se bo v vseh prihodnjih časih razlegalo priznanje: „To je minister Gautsch naredil“. Minister, ki je pazljivo poslušal govornika, se ni mogel zdržati veselega smehljava, ko je slišal te besede. Roserjev predlog izročil se je v pretres šolskemu odseku.

Ostali samostalni predlogi pridejo v današnji seji na vrsto. Fiegel, ravno ko to pišem, priporoča omejitev havziranja. Njegov predlog se bo izročil obrtnišskemu odseku. Mauthner bo vtmelejeval predlog zarad pospeševanja in olajšav pri zidanji majhnih in po ceni stanovanj. Jaques bo zagovarjal odškodnino nedolžno obsojenih in kaznovanih ljudi, Plener pa bo priporočal ustanovo posebnih delavskih kamor. Večina bo pritrđila, da se ta predlog izroči posebnemu odseku 24 udov, morda pa bo že pri prvem branji kdo omenjal, da ima ta predlog levičarjev zgolj namen prikupiti se delavcem. Posebno važen je predlog Lienbacherjev zarad premembe hranilničnega regulativa, ki se ima tudi danes rešiti v prvem branji. Zadnji predmet je predlog Foreggerjev o premembi tiskovne postave. Ako bo zbornica vse to danes rešila, je pač dvomljivo, ker sta se k Fiegelnovemu predlogu oglasila še dva govornika, namreč Ghon in Suess, ter je mogoče, da se tudi pri kteri drugi točki razun vtmelejevalca še kdo oglasi. Skoraj gotovo pa je, da peticije, ki so kot zadnja točka na dnevnem redu, danes več ne pridejo na vrsto.

Odgovori na interpelacije.

V pričetku današnje seje odgovoril je deželobranski minister na neko interpelacijo levičarjev zarad nepoštenega ravnanja pri nabiranju vojaških novincev. Minister je razložil, kako se nabiranje vrši in da je nemogoče po nepoštenem načinu koga oprostiti, ker v tej zadevi ne odločuje en sam človek, ampak cela komisija. Ravno tako ni lahko, da bi koga po krivem potrdili ali oprostili, ker imajo občinski zastopniki pravico ugovarjati, in se pri vsaki priliki opominjajo na to pravico.

LISTEK.

Keltski grobovi po Kranjskem.

(Dalje.)

Dve uri od tukaj nahajala se je druga velika keltska naselbina nad Dvorom nad vasjo Mačkovec. Tudi to bivališče se še prav dobro pozná. Na sredi tabora je velikanska dolina; tu so stanovali. Kopanje na tem mestu spravlja na dan črepinje in živinske kosti. Ljudje to dolino imenujejo „dolina hudobnega duha“, trdč, da ondi straši, ker so denarji zakopani. Ako prideš tjekaj, našel boš veliko lukenj; vse izvirajo od iskanja zakladov. Gomil je tukaj okoli blizo 30, še prav dobro ohranjenih. Nekoliko smo jih lansko leto prekopali in smo marsikaj lepega v njih našli. Posebno pogosto nahajajo se koralde in orožje. Tu bi se pri vstrajnem delu še marsikaj dobilo.

Uro hodá od tod na Plešivci, visokem hribu, so tudi Kelti stanovali. Grobov ondi še nisem nič

zasledil, vendar pa se nadjam, da ne bodo daleč. Dve veliki gomili nahajate se tudi v hosti Trebanjske grajščine blizo vasi Gromada. Od tukaj na dalje do Gradišča pri sv. Ani ni nič posebnega. Tu je bilo pa zopet veliko keltsko stanovanje z nasipom. Grobov pa tudi ondi nisem opazil; prepričan pa sem, da jih mora v bližnji prav veliko biti. Eno samo gomilo našel sem v hosti blizo Rodne proti Mirni. Nad Mirno nahaja se pa zopet gradišče Trebnice, kjer je bilo keltsko stanovanje, ktero so pozneje Rimljani sami za tabor rabili. Poslednji so postavili vrh hriba zidano poslopje — morda kako stražnico za vojake ali kaj. Dalje je videti več grobov pri vasi Sejenice ob cesti od Mirne na sv. Križ, kjer ni še nikdo poskušal kopati. Keltsko stanovanje je bilo tudi v vasi Tehaboj, kjer je jako lep grič na posestvu gospodarja Bolteta; toda to je bilo bolj malo stanovanje, ker prostora ni bilo za večje. Keltsko stanovanje sem tudi zasledil nad Polšnikom pri cerkvi sv. Jurja nad vasjo Koprivnica in pa nekaj gomil blizo ceste od Polšnika proti sv. Jurju pod Kumom vrh hriba Kucenberg; dalje več gomil v Dolski župniji pri vasi Berinjek in Suhodolj. Gra-

dišče nahaja se tudi pri vasi Gradišče nad Stermicami proti Št. Rupertu. Prav velike gomile so nad grajščino Rakovnik, kjer so imeli Kelti svoja bivališča na Veseli gori. Nad Rakovnikom jeli smo nedavno eno gomilo razkopavati, kjer smo našli sulice in sekire.

To kaže, da so stanovali tu bolj premožni Kelti. Grof bo dal na svoje stroške jedno gomilo prekopati. Če se delo dobro obnese, potem prekopljemo več gomil. Veliko gomil nahaja se tudi v hosti Kozlevec pri Stanu v Mirenski župniji. Najbolj so pa zanimive gomile v okolici vasi: Log, Ostrožnik, Slepšek, Sv. Križ in Ribjek, o kterih se je že večkrat pisalo. Najlepše reči nahajajo se še vedno okoli Mokronoga, kjer sem okraj na stroške c. kr. dvornega muzeja na Dunaji letos natančneje preiskaval. Našel sem 11 grobov, pet lepih mečev, več lepih igel in več drugih. Tudi nad vasjo Gornje Laknice smo prekopali nekaj gomil, mnogo jih je pa še preiskati. Posebno ena je izredno velika. Meseca avgusta izkopal sem pri Laknici jednega Kelta, ki je v pešeni zemlji ležal. Vse kosti so bile še skupaj. Videlo se je, da je bil vstreljen v desno stegno s pušico. Našel sem

Tudi minister Pražak je odgovoril na dve interpelaciji, namreč na interpelaciji Boos-Waldeckovo, ki vpraša, je li res, da je pri javni dražbi neki notar na Českem kupil neko več tisoč goldinarjev cenjeno posestvo za en goldinar, in kaj se je zgodilo z notarjem? Minister je odgovoril, da je notar posestvo res kupil za en goldinar, ker nobenega drugega kupca ni bilo, da je pa višja sodnija dotično dražbo zavrgla in prevdarja, bi li ne bilo potrebno dotičnega notarja disciplinarno kaznovati.

Drugi Pražakov odgovor je veljal Vitežičevi interpelaciji zaradi nekega dogodka pri okrajni sodniji v Pazinu, kjer je italijanski sodnik hrvatske zatožence izpraševal s pomočjo uradnega sluga, ki mu je tolmačil odgovore, in kjer se je tudi neki žandar nedostojno obnašal proti zatožencem. Minister je odgovoril, da je morala višja sodnija v Trstu v Pazin poslati hrvatskega jezika zmožnega uradnika, ki je zatožence izpraševal in sodbo rešil; ker so se pa zatoženci pritožili, da njih hrvatske odgovore niso hoteli zapisati v zapisnik, sporočil je minister višji sodniji, da naj pošle dotičnega uradnika, kako se imajo napravljeni zapisniki, in kaj in kako se ima to v nje sprejemati. Gledé žandarma je odgovoril, da je bil zaradi nedostojnega vedenja svojega kaznovan disciplinarno.

Prihodnja seja

bo jutri. Predsednik hoče na dnevni red postaviti razpravo o novi carinski in trgovinski zvezi z Ogersko, ker je bilo dotično poročilo danes razdeljeno. Levičarji pa se hočejo temu predlogu upirati, češ, da je nemogoče reči do jutri preštudirati in da naj pride še le v drugi seji na dnevni red. Prišlo bo toraj pred sklepom današnje seje še do kakega viharja. Poslancem na desnici se je že naznanilo, da morajo do konca seje ostati v zbornici, da pri glasovanju zavrnejo gori omenjeno zahtevo levičarjev. Mogoče je, da pride celó do ustmenega glasovanja, ne dá se pa povedati, kakšen da bo izid njegov, ker na desnici manjka mnogo poslancev, eni pa tudi sami po sebi niso za to, da bi se take prošnje levičarjev zavrgle. Coroninijev klub pri takih prilikah navadno glasuje z levičarji. Samo strah, da bi morali sicer še čez Vsesvete tukaj ostati, bo morda nekatere poslance pripravil glasovati za to, da naj se obravnava o carinski in trgovinski zvezi z Ogersko prične že jutri, ker bi bilo sicer težko jo v tem tednu dognati.

Krivica se sama tepe.

V naravi je neprestan boj močnejega zoper slabejega. Žalibog, da se je človek, po izvornem grehu spriden, tudi tega držal. Močnejši je zatiral slabejega, ne vselej zaradi pomanjkanja živeža, marveč dostikrat po strasti zapeljan. Zakon narave je pa tak, da sila silo rodi, in pregovor pravi, da vol, ki najraje bôde, najprej roge zgubi. Poglejmo pa stališče tega zgodovinsko-človeškega rodú.

Nimrod je ustanovil prvo kraljestvo na zemlji; mogočni Niniveh je zatiral vsa sosedna ljudstva. A poslednjič so bili tudi dnevi Ninivehu šteti. Mogočno perzijansko kraljestvo je Aleksander Veliki razrušil, a njegovi vojskovodji so se po njegovi smrti za dedščino krvavo prepirali. Vse narode starega sveta

je podjarmil mogočni in ponosni Rimljan, a mesto, ki je bogatelo z ropom narodov, je poslednjič postalo plen barbarskim narodom. Toda danes ne bomo stvari, kar se tiče mogočnih držav, njih začetka in konca, razpravljali, pregledati in razmotrivati hočemo nekoliko socijalne razmere, kolikor so nam znane iz zgodovine starih časov; pogledali bomo prikazni srednjega veka in poslednjič ozrli se krog sebe po današnjem svetu. Ne bomo tukaj naštevati, kako so silni azijski samosilniki narode iz dežele v deželo tirali, in jih po njih samovolji naselovali; ostanimo danes le pri Rimcih, in pogledjmo nekoliko njih socijalne razmere in naprave, kajti nekteri ostanki se še dandanes nahajajo; mislimo tukaj na bogastvo posameznih (velikoposelstnikov) in revščino zakupnikov (kolonov). V starem Rimu so o začetku ljudovlade bogatejši siromake sodržavljane odirali (z obresti), bogati so imeli vzitek in pravice, a reveži delo.

To so sicer po odhodu plebejcev iz Rima nekoliko poravnali, a bogastvo se je po neprestanih vojskah, ki so Rim bogatele s plenom narodov, v rokah posameznih nagromadilo. Postava bratov Grahov je bila ali odpravljena ali opuščena, v Rimu so prihajali sužnji iz vseh treh delov svetá. Rimci so jih imeli za vsa hišna dela; delavci in najemniki niso imeli zasluzka, postali so berači, ki so ob občnih stroških živeli. Oholi Rimljani pa sužnjih niso imeli samo za delo, marveč tudi za krvave igre.

Sužnji pobegnejo, zberó se, vzdignejo se zoper svoje gospodarje in nastanejo strašne sužnjiske vojske. Krivica je krivico rodila; v teh podobah starega Rima vidimo tudi nekako sedanji čas, enaki vzroki imajo enake učinke. Veleposestniki ne morejo slišati o postavi zaradi razdelitev zemljišč, nahujskajo ljudstvo zoper moža, ki skrbi za njih stanje, brata Graha sta ubita in vse ostane pri starem. Gospodarji neusmiljeno ravnajo s sužnjimi, in ti se maščujejo nad svojimi trinogi. Na stotisoče je bilo sužnjih v Rimu, ki so bili stalna nevarnost bogatašem, a tudi močno orodje v rokah rimskih nasilnikov, v meščanskih vojskah političnim strankam, v časih cesarjev pa v strah vsemu rimskemu ljudstvu. Rim je bil pokopan tako v razvalinah, kakor je n. pr. Babilon ali Tebe v Egiptu, in grško-rimska omika bi se bila zgubila ali vsaj spridila, kakor omika nekdanjih narodov, n. pr. Fenicarjev, Babiloncev itd. Ob času največje sile prišlo je rešenje; Bog človeka ni hotel zapustiti.

Izmed zaničevanega židovskega ljudstva je prišel Zveličar svetá. Reven in ubog je prišel na ta svet, umrl pa v največji revščini in zaničevanju na sramotnem lesu križa. In vendar je z njim zasvetila zarija boljših dni zatiranemu in ubogemu ljudstvu. Po sedanji navadi bi rekli, Kristus obljubljeni Zveličar svetá, je bil tudi prvi, ki je pot pokazal, kako se reši socijalno vprašanje, pa je tudi to v svojem življenju pokazal. Delo je počastil, ubogim se sveti evangelij oznanjuje, in srečen je tisti, ki se nad ljudstvom ne pohujša. Premislimo le to troje in imamo pred seboj najboljši pripomoček, kako se še dandanes more rešiti socijalno vprašanje. Paganu je bil človek stvar, katero je prodal ali zamenjal, toda Kristus je rekel: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“. Kristus pa ni nauka oznanoval za to, da bi se posamezni po njem ravnali, marveč vsi narodi

naj bi sprejeli sv. evangelij in po njim tudi ravnali javno življenje in pod senco krščanstva mirno in zadovoljno živeli. Nauk Kristusov naj bi prenovil vso zemljo. — Koder so sprejeli krščansko vero s sreem in prepričanjem, povsod so tudi javno življenje po njim ravnali. Močnejši ni več slabejega zatiral, sužnje so odpuščali in delo je redilo moža.

V srednjem veku je prevzelo krščanstvo tudi germanska in slovanska ljudstva; sad krščanstva se je najlepši pokazal v javnih vredbah in napravah, da, celó tudi v veselicah. Kaj pak, da tudi v tem času ni bilo brez silovitosti, brez zatiranja ubogih, vendar se je v tem času cerkev krepko in čvrsto potegovala za stiskane in zatirane.

Cerkev je to morala storiti, ker so jo narodi poslušali in še celó kralji se nje sodbi uklanjali. Nastale so pa v 16. stoletju verske prekucije, za njimi so prišle ljudske vstaje, in za temi vse gorje domačih vojsk. S protestantizmom se je zbudilo tako zvano „vprašanje uboštva“. Protestantizem ni tega zapovedal, ali tisti, ki so ga sprejeli, odpravljali so s katoličanstvom vse katoliške naprave, vse oskrbovanje revežev, ki je bilo tesno zvezano z napravami katoliške cerkve. Tako je prišlo s protestantizmom na dan tisto silno imenitno in nujno vprašanje — vprašanje uboštva. — Reveži, zapodeni iz zemljišč, ktera so imeli v najemu, zbežali so v mesta, iskat dela in zasluzka; ako pa niso našli, kar so iskali in so bili prisiljeni prositi, bili so kaznovani in poslednjič v tako zvane „hiše za ubožne“ zapisani, ki so bile prej kaznilnice, kakor stanovanja poštemu a revnemu ljudstvu. V preteklem stoletju pa je nastopilo gospodarstvo kapitala; ko je tudi zemlja postala premakljivo blago, ki se lahko razkosá, razprodá in zastavi, kakor vsako drugo blago, odprla sta se siromaštvu široka vrata. Ročno delo spodriva čezdalje bolj stroj, ki dela s stoterimi rokami in človek je nekako sam del stroja; ljudje hité tje, kjer se jim začasno kaže zasluzek, popuščajo težavno delo na kmetih in se obračajo tje, kjer se tovarne ustanovljajo. — Ker je delavcev na izbiro, tlači jih najemnik ali podvzetnik, kakor se mu ljubi; pri trdosrčnem gospodarju postanejo delavci pravi sužnji, in ker so le izučeni na kako posamezno delo, tudi niso drugod za rabo, kakor ravno tam; kaj pa potem, ako se kupčija z blagom ustavi, in gospodar ne more dati delavcem zasluzka?

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. oktobra.

Notranje dežele.

Volitve volilnih mož za dopolnilno volitev državnega poslanca kmečkih občín Gradiškanskih na Goriškem so pri kraji in lahko rečemo, hvala Bogu, po volji in želji katolikov. Zmagali so! Bog daj sedaj še volilnim možem pravo pamet, da ne bodo poslušali raznih podpihovalcev in hujskačev, ki na vsa usta lažejo, da so katoliki na Goriškem ondanjšnjega kmeta najhujši sovražniki, da bodo davki večji, če ne oddajo svojih glasov liberalnemu možu in kar je družih enako se glasečih fraz še več. Katoliški volilni možje na Gradiškanskem! ne poslušajte takih ljudi. To Vam niso družega, kakor krivi preroki, ki bi Vas radi spravili iz

namreč bronasto pušico tičečo v kosti desne noge. Raztreseni grobovi nahajajo se po fari Trebelski po več krajih, tako n. pr. pri vasi Zabukovje, v hosti, ki je lastnina vasi Belečvrh, pri Čužni vasi, pri Brezovem. Grobi niso skupaj in je iz tega razvidno, da ni bilo skupnih keltskih stanovanj, temveč so tukaj posamične družine stanovale. Nahajajo se redno bolj po hribih, kakor po ravnem.

Veliko keltsko stanovanje nahajalo se je na Vinemvrhu nad sv. Marjeto blizo Krke. Tu so stanovali jako premožni Kelti, ki se pa niso vsi na enak način pokopavali. Po nekterih gomilah najdejo se cela trupla, po drugih pa vrči s pepelom sožganih mrličev poleg jako lepih posod in dragocenega lišpa. V hosti pod Vinimvrhom in okoli Družinske vasi je še vse polno gomil, kakoršnih je tudi po Šentmarjetski okolici, okoli grajščine Klevevš in nad Škocijanom zadosti. Na posestvu ondanjšnjega gosp. župnika jih je vse polno. Posebno lepe so pa na pašniku proti Bučki blizo vasi Zagrad. Tukaj je pri prekopavanju vinograda neki kmet izkopal jako lep ženski lišp, kterelega sem potem jaz kupil.

Posamične gomile nahajajo se pri vasi Slanč-

vrh in Telče, po veliko gomil je pa blizo Osredka pri Studencu v hosti Boštjanske grajščine, kjer jih je cela vrsta. Velika skupina gomil pri Rovišah v Studenški župniji je pa večinoma že prekopana. Okoli Boštjanske grajščine kopali so domači, pa niso skoraj nič našli, kakor pepel sožganih mrličev.

Velikansko stanovanje so imeli Kelti nasproti Rajhenberga na visokem hribu, ki se še sedaj gradišče imenuje, grobov se pa ondi prav nič ne najde, če prav sem se že mnogo potrudil.

Ni še davno, ko sem zasledil lepe gomile na polji Št. Peterskega župnika pri Novem mestu; na Kapiteljskem hribu nad Novim mestom se izvestno nahaja tudi nekaj gomil.

Tako bi bili obhodili levi breg Krke. Na desnem bregu pa od izvirka Krke notri do Brusniške župnije ne najdeš nobene gomile. Še le pri vasi Rateče proti Brusnicam nahajajo se zopet, kakor tudi na posestvu grajščine Berhovo pri Stražniku v Šentjernejski župniji proti Gorjancim. Dalje dobiš štirinajst jako lepih gomil pri Kostanjevici prav zraven Krke pri vasi Sajevice. Keltsko stanovanje tukaj moralo je biti izvestno onstran Krke, kjer je

vas Slinovec sv. Kriške župnije, kajti na celem Kranjskem ne nahaja se nikjer keltsko stanovanje na ravnem. Ondi je tudi v resnici kraj, ki mu ljudje pravijo turške šance, kar pa ni verjetno, temveč so to prav pravi keltski grobovi. Že bi bil pričel kopati, pa se ne nadjam kaj prida dobiti, ker je premehka zemlja in v ktorej vsaka stvar do dela razpade, kar se je tudi tukaj izvestno zgodilo.

Lepo keltsko stanovanje nahajalo se je tudi nad vasjo Malence pri Krški vasi, kjer je v hosti proti Čatezu vse polno keltskih grobov in nobeden še ne prekopan. To so poslednji keltski sledovi tostran Gorjancev. Onstran Gorjancev zasledil sem jih proti Metliki na posestvu Ivanetičevem, na posestvu grajščaka viteza Savinška, na onem g. Kapeleta. Več starih kamnitih grobov se vidi na enem griču pri Kolpi na levo stran ceste; le-ti bodo prej ko ne iz rimskih časov. Tu bi se pač delo izplačalo ta kraj dobro preiskati.

(Dalje prih.)

prave poti, na kateri ste, da volite določenega kandidata katoliške stranke, prvostolnega prešta Goriskega, Andreja Jordana. Ta gospod je zanesljiv katolik, Slovenec kot Lahom enako pravičen in pri obeh strankah enako spoštovan. Če bodete edini, je zmaga naša, če bote pa poslušali krive nauke, se bo pa nasprotna stranka veselila, kajti močna je in nikakor je ne gré prezirati. Velike bitke bile so zgubljene samo zaradi tega, ker ta in oni vojskovođa ni zadosti strogo nasprotnika ocenil.

Včeraj prinesel nam je telegraf z Dunaja novice, da je umrl bivši avstrijski državni kancler **grof Beust**. Malo let stal je mož na mestu, kjer so se mu stekale vse nitke državne politike skupaj, toda teh malo dni zadostovalo je popolnoma, da je toliko škode Avstriji napravil, kolikor jo bolj nadarjeni in bolj zmogni, kakor je bil on, ne bodo mogli popraviti. Da nam pa ne bodete očitali črnoglednosti ali pesimizma, naštetih vam hočem nekaj dogodkov, pri katerih je očividno, da katoliški Avstriji nikakor ne morejo biti na korist. Vzemimo pred vsem razkroj države same v dve polovici, v Avstrijo in Ogrsko; vpeljava dualizma je le Beustovo delo, s katerim je Avstriji vzel jednostni značaj in je več ali manj izročil Madjarom v pest. Potisek konkordata v kot je drugo njegovo delo, katero bo kakor velikansk madaž kazilo dotične liste v zgodovini, kajti s tem da je konkordat na stran porinil in protiverskim postavam prostor dal, napravil je grozne zmešnjave v poprej jasnih razmerah med cerkvijo in državo. Več ali manj vdeležil se je pa mož tudi sklepov, na podlagi katerih so pobirali papēju njegovo posvetno premoženje. Vendar se tukaj njegovo sodelovanje ne dá natanjko določiti. Konečni zaključek je tak, da bi se bila katoliška Avstrija veliko bolje počutila, če bi ne bila nikdar luteranskega Beusta poznala. Mož se je iz začetka grozno zagnal, hoteč se celó z Bismarkom skušati. Bismark ga je pa kmalo na suho posadil. Ko je stal na vrhuncu svoje slave — bilo je leta 1866 do 1868, kedar je vzel politične škarje v roko in državo razkrojil, je bil tudi zašel na pot, da je vse le Nemcem privolil, Slovane pa na steno pritiskal. Da ga poslednji niso kdo ve kako obrajtali, si pač lahko mislite. Kakor se je zvezda njegove slave iz vrhunca proti zatonu nagnila, je mož tudi svoje mišljenje spremenil. Nad Bismarkom se je še hotel znositi, ter si je leta 1870 posebno veliko prizadel, kako bi napravil avstrijsko-francosko zvezo proti Prusiji. S tem se je Nemcem silno zameril, za kar se je s tem mislil odškodovati, da bi bil po nagodbi tudi Slovanom pravice priznal. Do tega pa ni nikdar prišlo, kajti ministerstvo Hohenwartovo, pod katerim bi se imelo to zgoditi, je padlo in z njim vred pa tudi Beust. Sedaj je bila njegova zvezda že na zatonu. Služboval je na to v Londonu in Parizu za poslanca, toda politično je bil že zdavnej med mrtvimi. Od leta 1882 živel je v pokoji na svojem posestvu ob Dunavi, kjer je tudi umrl.

Med evropskimi velesilami ima **Avstrija na Balkanu** odločilno, da, skoraj bi rekli, prvo besedo. Rekli bodete, da to ni nič, kar pa ni res. Le čujte! Konec septembra obrnil se je bil Giers do vseh pomenljivih evropskih kabinetov z objavo, da bo morda Rusija vendar-le prisiljena v Bolgarijo svoje kozake poslati, če bi se drugače ne dal red napraviti. Velesile naj pa nikari ne mislijo, da morda Rusija s tem na stalno okupacijo misli. Rada bi toraj zvedela, kaj o tem vprašanji mislijo druge velesile. Nekaj dni na to je bilo vse tiho; na kar se najprvo oglasi Avstrija dne 30. septembra v Budapeštu. Govorila je skozi usta ogerskega preroka Kolomana Tisze, da bi v kakoršno-koli okupacijo nikakor ne privolila. Sedaj je bil led prebit in takoj so se oglasile tudi druge države. Angleži so poslali kabinetom okrožnico, v kateri prosijo „moralne podpore“ Bolgarom. Francozje in Lahi so odobraval to po uradnih listih, kar je Tisza povedal. Nemčija je bila poslednja, ki je pa tudi skoraj najjasneje govorila. Odločno, če tudi prijazno, je Rusom odsvetovala okupacijo Bolgarije. Na to so se vse sedaj našete države jele razgovarjati in so v sredi oktobra Rusiji skupno pisale, da to ne gré, da bi ona Bolgarijo zasedala, ker so ravno nevarnosti prevelike, ki bi vtegnile iz tega nastati. Vsled tega čule so se na to novice, da car za sedaj ne misli nič več na okupacijo. Avstrija je bila toraj prva, ki je rekla, tako-le mora biti na Balkanu in nič drugače, če hočete, da bo mir v Evropi, druge veljavlasti so pa za njo potegnile.

Vnanje države.

Bolgarsko sobranje je ravnokar celi Evropi največja zastavica, kar si jih v politiki le misliti zamorete. Največ preglavice prizadeva taisto Rusom in Turkom, nekaj malega tudi Avstriji. Poslednja se prav za prav več za posledice iz tega izvirajoče briga, kakor pa za sobranje samo, o katerem se je ruski car vidóč, da ga Kaulbars ne more vstaviti, izrazil, da ga ne bo na noben način trpel in da ga bo na vsak način zabranil. Druge moči nima, kakor kozake. Če pa mož teh napodi v nesrečno pokrajino, bo imel pa zopet kolikor toliko z Avstrijo opraviti, kajti „Pester Lloyd“ trdi, da Avstro-Ogerska ne bo nikdar dovolila, da bi Rusi Bolgarijo zasedli. Gledé navšetovanja kandidatov za bolgarski prestol Avstrija nekaj slutí, kakor da v Petrogradu mislijo črnogorskega kneza nasvetovati ali pa zeta njegovega, kar bi bilo ene in tisto. Če se to zgodi, pravi Avstrija,

da ne bi v izvolitev takega kandidata nikdar privolila. Turški poslanec Gadban paša se je že toliko Kaulbarsovega duha navzel, da tudi on že zahteva, da naj se sobranje preloži, če ne, pravi mož, bo Turčija zasedla Istočno Rumelijo. „Le jo, dejal je na to Stambulov, nas bo saj nekoliko več, kedar bomo skupaj v Azijo pobegniti morali, kajti Rusija nas bo k temu prisilila.“ Sploh je v resnici od dne do dne manj upanja, da bi se Bolgari pritisku še dalje ustavljati mogli, ki od dveh strani s tako silo na nje vpliva, če jim ktera koli evropskih velesil ne priskoči na pomoč. Kakor se čuje, mislijo se v tem slučaju regentje z Rusijo v razgovor spustiti. Kakóšen da bo ta razgovor, si pač lahko mislimo. Rus bo ukazal, Bolgari bodo morali pa v bogati in stvar bo pri kraji.

Ruski **car Aleksander** ni, da bi ga človek zavidal. Vse preži nanj: od ene strani nihilisti, od druge pa grošev željni žurnalisti. Če le kdo v njegovem obliži nekoliko trje kihne, tak žurnalist že na Dunaj in v Trst takoj brzojavlja: Na cara so streljali. Če car nekoliko nenavadno s sablo poropotá, že pride na Dunaj telegram: Car je prebodel jednega svojih adjutantov. Dve taki raci prileteli ste konec minulega tedna na Dunaj, od koder so ju tudi drugam poslali. Prva se je glasila, da so nihilisti cara Aleksandra v Gačini umorili. Le-ta se ni še dobro ohladila, pride druga tej nasprotna, kateri tudi še potrdila manjka in je tako dolgo ne bomo verjeli, dokler je kak uradni časnik ne objavi. Drugo poročilo pravi, da je car Aleksander te dni svojega pobočnega adjutanta grofa Reuterna umoril. Umor je neki storil v svoji razburjenosti. Car je neki dan na dan silno razburjen, da je že preobčutljiv postal in v vsakem človeku svojega sovražnika slutí, kar bi ne bilo tudi nič čudnega. Zgodilo se je baje tako-le: Grof Reutern je imel službo v sobi za pobočne adjutante. Mislil je, da cara ni doma, toraj je odložil sablo in si je odpel suknjo. Kar vstopi car. Grof se ga tako prestraši, da kviško plane, hitro po sablo seže, da bi si jo opasal in pa suknjo si začne zapenjati. Car je pa mislil, da grof po sabli sega iz sovražnega namena, ter da ima v suknji kje kak revolver skrit, s katerim ga misli vstreliti. Zato je pa v silni razburjenosti sam za meč prijel in je grofa prebodel. Kakor smo rekli, tudi tega ne verjamemo, dokler časniki uradno ne potrdijo. — Vendar se umor adjutanta na različni način pripoveduje. „Wr. Allg. Ztg.“ piše, da ga car ni prebodel, temveč vstrelil in to ne v sobi za adjutante, temveč v kabinetni pisarni. Po sporočilu tega lista prigodilo se je to tako-le: Iz daljne pokrajine pršla je deputacija plemenitašev in se je pri adjutantu, ki je imel dnevno službo, oglasila, da bi jo caru predstavil. Adjutant gré in car ravno v delo zamišljen zareži: „Naj čakajo!“ Adjutant sporoči to deputaciji z opazko, da bo morda treba jako dolgo čakati, ter si takoj na to zvije cigareto, katero je med tem še pokaditi mislil. Komaj pa je parkrat potegnil, ko pride car na prag. Adjutant cigareto hitro skrije in car si je to tako smatral, da je adjutant skril orožje. Ko ta zopet k njemu v sobo stopi, vstrelil je car z revolverjem nanj, da se je takoj mrtev zvrnil na zemljo. Iz tega se vidi, da ni nič prave gotovosti, če tudi se po drugi strani zopet ne dá zanikati, češ, da ni res. Car je v vedni nevarnosti, ni se čuditi, da okolici ne zaupa, in da vsaka stvar v njem sum zbudi.

„Journal des Debats“ pripoveduje, da so se **Avstrija, Nemčija in Rusija** med seboj pobotale; Rusija baje Bolgarske ne bode posedla, Avstrija in Nemčija pa ne bodete priznali, da bi se na Bolgarskem volil knez brez privoljenja Rusije, ona bode kneza nasvetovala. Temu nasproti pa pravi „Fremdenblatt“, da o temu v merodajnih krogih, kakor je „Fremdenblatt“ pozvedaval, prav nič ne vedó, in da je novica bosa. Ravno tako prazne so tudi novice, ki govoré, da bode Rusija le za nekaj časa posedla Bolgarijo in da bo ta pogoj v podlago daljšim obravnavam.

Domače novice.

(Mil. knezo-škof dr. Missia) povrnil se je včeraj z Dunaja v Ljubljano.

(Slovenska predstava) v deželnem gledališču bode v ponedeljek 1. novembra t. l. Predstavljalo se bode: „Mlinar in njegova hči“, žaloigra v petih dejanjih, ktera gre ta večer dvanajstič in zadnjikrat raz slovenskih desk. Prihodnje leto priredi dramatičnega društva odbor na ta večer dnevu primerno novo igro. Upati smemo, da slovensko občinstvo, ki je pokazalo pri zadnjih dveh predstavah toliko simpatije do dramatičnega društva, ki se trudi zopet vspeti se do štirih slovenskih predstav v mesecu, tudi v ponedeljek domoljubno poseže po ložah, fautelih in raznih sedežih; skrb za razprodan parter pa ostane, kakor vedno, vrlim našim dijakom.

(Osebnosti.) Za preiskovalnega sodnika v kazenski oddelek c. k. mestno-deleg. okrajne sod-

nije tukaj prišel je g. dr. Smolej; c. k. sodna adjunkta g. dr. Franc Gros in g. Kermek sta prevzela poslovanje pri ravno te sodnije civilno-pravnem oddelku.

(„Slov. Narodu“) na njegov dvakratni napad le toliko, da je politika, ki se je „Slovenec“ drži, prava avtrijska politika, ktere se mu ni treba nikjer sramovati!! Če ona „Slov. Narodu“ ni všeč, obžalujemo, a ne moremo pomagati. „Slovenec“ se je in se bo vedno držal pravice. Kjer je ta, ondi nas bodete vedno našli, ne gledé na to, ali je nasprotnik „pravoslavni“ ali pa culukafer. Sicer nas pa jako malo briga, ali naša politika slovensko-liberalnim krogom ugaja ali ne, ker dobro vemo, da ne „Narodova“ stranka in ne naša ne bo rešila Bolgarije, naj prva Rusijo v zvezde vkuje ali pa naj jo pri nas v dno pekla po-teptamo.

(O orgljarskem mojstru Fr. Goršiču) gré sedaj po nemškem Gradcu velika slava. Dovršil je namreč pred kratkem v tamošnji frančiškanski farni cerkvi nove orglje — op. 47 — z 26 spremenimi (na 2 manualih s pedalom) ter sapnicami na stožke. Natančnejši opis tega dela — po očitni odličnega veščaka v „Grazer Volksblatt-u“ — naj je prihranjen za naš cerkveno-glasbeni list; kratko označeno je delo, če povemo, da ima manualni principal 16'. Slovesno blagoslovljene po cerkvenem obredu so bile te orglje 18. t. m. ob 1/2 4. uri popoldne po preč. g. prelatu Alojz. Karlonu; temu je sledila slovesna orgeljna poskušinja, pri kateri je delo v posameznih spremenih in skupno občinstvu pokazal izvrstni orgljavaec dr. Zechner. Zadovoljnost in pohvala mojstru Goršiču izražena je bila velika. Naj tukaj še pristavimo iz privatnega dopisa iz Gradca, sledeče zanimive notice: Povsod sloveči orgljar Walker (iz Württemberg), ki je bil za kratek čas došel v Gradec (dovršil je bil ravno v sv. Štefana cerkvi na Dunaji nove velikanske orglje z 90 spremenimi — op. 434!) za vglasbo svojih orgelj v veliki dvorani štajarske hranilnične družbe (43 spremenov za 15.000 glđ. brez carine in omare) je vse spremene frančiškanskih orgelj poskusil ter se izrazil prav zadovoljnega (sehr befriedigt). — G. Goršič je v intonaciji v resnici veliko napredoval; on je zdaj resnično že sloveča oseba (Celebrität) imenovati. Tako govori pismo Graškega duhovnega zvedenca v orgljariji.

(Za kolero) zbolela sta včeraj v Ljubljani dva prisiljenca v deželni prisilni delavnici.

(Za napravo strojev) v puškarski strokovni šoli v Borovljah dovolilo je naučno ministerstvo 1200 goldinarjev.

(V Šegovi vasi) Loškopotoške fare je po šest-najstjdnevem prenehanji kolere 17. t. m. vnovič za kolero oboleli in 19. v sv. olje dejani mladi mož včeraj, 25. t. m., za kolero umrl. Koleroznega bolnika ni nobenega več.

(Velike slovesnosti) pripravljajo v Celovcu mladima zakonskima nadvojvodu Otonu in njegovi soprogi nadvojvodinji Josipini, ki se bodeta v kratkem tjekaj povrnili na stalno bivališče. Županova hčerka podala bo nadvojvodinji šopek cvetic, pevska društva napravila bodo pa bakljado s petjem. Drugi večer bo slavnostna predstava v gledišči. Nadvojvodinji poklonilo bo mesto krasno mapo z seljankami iz Celovške okolice.

(Za tehnike.) Razpisanih je deset službenih mest za stavbarske eleve pri vsakem c. kr. poštnem in brzojavnem ravnateljstvu po ena in ena pa v c. kr. trgovinskem ministerstvu. Z vsako je v zvezi adjutum po 500 glđ.

Razne reči.

— „Theologisch-praktische Quartalschrift“. Z letom 1887 začne v Lincu na Donavi v nemškem jeziku izhajajoči četrtletnik „Theologisch-praktische Quartalschrift“ svoj 40. letnik. Pripoznati se mora, da je vredništvo z vso vestnostjo popolnem zadostilo, kar se more od tacega strokovnjaškega lista zahtevati. Držalo se je načela, praktične potrebe omenjati in se trudi naslov časnika „praktičen“ zmeraj bolj v veljavo spraviti in sicer kolikor je najbolj mogoče z ozirom na posebne razmere raznih dežel. Pri posebno praktični nameri tudi niso znanstvene obravnave izključene, ktere je tudi v tekočem letu vredništvo prinašalo. Mogoče je tudi bilo, časnik za 32 pol pomnožiti, kakor je bilo naznanjeno; za lepi papir

in izvrstni tisek se bo tudi na dalje skrbelo. Stevilo naročnikov na „Theologisch-praktische Quartalschrift“ iz vseh škofij Avstrije in Nemčije naraslo je na 6157; toraj je to najboljšje poročstvo za obširnost in praktično uporabnost. Vsebinska IV. zvezeka je sledeča: 1. Aphorismen über Predigt und Prediger: Die heilige Schrift. Von Prälat Dr. Franz Hetttinger, Universitäts-Professor in Würzburg. 2. Der ehrwürdige Diener Gottes Clemens Maria Hofbauer und der preussische Culturkampf in Warschau zu Anfang dieses Jahrhunderts. Von P. Michael Haringer, Consultor der hl. Congregationen des Index und der Ablässe in Rom. 3. Einige Bemerkungen über die Verehrung der Gottesmutter von Seiten des Priesters. Von Domcapitular Dr. Jakob Schmitt in Freiburg, Baden. 4. Ueber Vorzüge und Titel Mariens. Von Professor P. Georg Kolb S. J. am Freinberg bei Linz. 5. Die Theologie des hl. Justinus des Martyr's. (Eschatologie.) Von Universitäts-Professor Dr. Sprinzel in Prag. 6. Märchen- und Fabelbücher für Schüler von 8—10 Jahren. Von Joh. Langthaler, reg. Chorherr von St. Florian, Pfarrvicar in Goldwörth bei Ottensheim. 7. Erbauliches, Belehrendes, Verschiedenes (Dichtungen und Räthselbücher) für Schüler von 8—10 Jahren. Von Joh. Langthaler. 8. Das Jejunium naturale bei Kranken. (2. Artikel.) Von Professor Josef Schwarz in Linz. 9. Ueber die catechetische Fragestellung. III. (Die einzelnen Arten der catechetischen Frage.) Von Religionslehrer Anton Egger in Meran. 10. Die Spendung des Viaticum und der letzten Oelung an bewusstlose Sterbende. Von Pfarrv. P. Augustin Rauch O. S. B. in Rohr. 11. Zur Geschichte der Glockenspiele. Von Vicar Dr. Samson in Darfeld (Westphalen). 12. Pastoralfragen und Fälle. 13. Literatur. 14. Bericht über die Erfolge der katholischen Missionen. Von Johann G. Huber in Linz. 15. Kirchliche Zeitläufe. Von Mons. Dr. Scheicher. 16. Neues Gebet nach der Privatmesse. 17. Kurze Fragen und Mittheilungen. — „Theologisch-praktische Quartalschrift“ izide na leto v 4 zvezkih in sicer v začetku januarja, aprila, julija in oktobra, velja za celo leto s poštnino vred 3 gld. 50 kr. kar je na „Katoliško Bukvarno“ v Ljubljani poslati. Mnenje družih bogoslovnih listov in priporočilo cerkvenih oblastni se vsih enako glasi, da nobeden drugi strokovnjaški list za praktično vporabo duhovniemu pastirju ne prinaša toliko uporabljive vsebine, kakor ravno „Theologisch-praktische Quartalschrift“.

— Dr. Klein, imenovani škof za Limburg, posvečen bo 4. novembra t. l., svoj godovni dan, (Karol Borr.) v Rimu, v avstrijski cerkvi all' Anima.

— V Rimu so 18. t. m. kar nenadoma zaprli šolo pri sestrah sv. Jožefa, via Morgana. V saboto 16. t. m. je bila prednica povabljen pred varstveno nadzorstvo. Ona je tje poslala hišnega prokuratorja, temu je pa povedal komisar, da po vladnem ukazu mora zapreti vse zasebne šole, ki niso postavno dovoljene. Stvar je pa takole: Pri zasebnih šolah posebnega dovoljenja ni bilo treba; dovolj je bilo, da se je začetek poduka naznanil do 15. oktobra. Na to je prišel v uradnem listu dotični razglas, stvar je bila vredjena in nauk se je pričel. Pismeno dovoljenje je prišlo še le med letom. To so sestre tudi letos storile, kar pride kakor strela iz jasnega, prepoved. — Lahko si mislimo, kako so bile sestre osupnjene! Kaj pa poredko na to stariši, katerih otroci so po teh šolah? Vsakdo misli, ko bi bile sestre tovarna žival, bi bile vendar vredne večjega spoštovanja. Nad takem ravnanjem hudujejo se tudi liberalni listi — a poznamo te glasove. Stvar jim ugaja, ravnaajo po načelu; ljubimo izdajo, a sovražimo izdajalca.

— Mračnjaštvo se katolikom ob vsaki priliki še dandanes kaj rado očita od mož, ki se sami svetijo v luči moderne kulture. Že od polovice prejšnjega stoletja semkaj nositelji svetilnic novodobne olike neprestano tožijo, da katoliška cerkev ljudi neumne dela. Poglejmo če je res. Ozmimo se prav daleč nazaj, tako daleč, dokler oko pelja in videli bomo v 7. stoletju Vigilija nadškofa Solnograškega, ki je prvi trdil, da je zemlja okrogla. Guido, samotar v Arezzo, izumel je glasbena pravila in sestavil temelj harmoniji. Dijakon Gioja našel je magnet in izumel kompas; dominikanec Spina očala; Albert veliki, tudi dominikanec, cink in mišico. Samotar Bertold Schwarz je izumel, česar niso izumeli ne inženirji in ne modroslovci — smodnik namreč. Prvo astronomično uro sestavil je leta 1326 opat Rihard Wallingfort; benediktinec Bazilij Valentin pa je bil prvi, ki je kemijo rabil pri ozdravljenju bolnikov. Z algebro (računstvom) nas je preskrbel Luka di Borgo, z vžigalnimi lečami pa jezuit Kircher l. 1697. Jezuit Cavalier našel je mnogobarvno lastnost svetlobe leta 1647. Jezuit Regio-Montanus izumel je metrično sostavo. Prav ta jezuit je v družbi s kanonikom Kopernikom in kardinalom Cuso že zdavnaj pred Galilejem trdil, da sonce stoji in se zemlja vrti okoli njega. Le tega niso hotli porabiti zato, da ne bi omajali vere na sveto pismo, kar je pa Galileji storil. Benediktinec Poncij po rodu Španjec izumel je prvi način, kako podučevati gluhoneme že leta 1570. Jezuit Lana izumel je 1687 sredstvo, kako slepece brati učiti. Dijakon Rollet na Francoskem razlagal je že dve leti pred Franklinom, kako se huda ura napravi iz elektrike v oblakih nako-pičene in najslavnejši zvezdar dandanes med nami

je bil zopet jezuit o. Secchi. Kakor se iz tega vidi, pač katoliki niso in niso bili sami mračnjaki, pa tudi drugih niso tega učili. Razloček med nekdanj in dandanes je le ta, da so naši predniki iznajdbe izkoristili za povišanje časti božje, današnji učenjaki pa z njimi Boga tajé in sami sebe v zvezde kujejo.

Telegrami.

Petrograd, 26. okt. Carsko povelje armadi in brodogovju ob priliki odkritja vojne spominka leta 1877/78 v boju padlim spominja se v toplih besedah zatajevanja in junaštva tedanjih vojakov, izraža zaupanje v neomahljivo udanost, zahvalo za velike zasluge, ki si jih je armada pridobila za prestol, domovino, ter izreka svoje prepričanje, da bode armada, kakor tudi brodogovje neomahljivo stalo na površji vojne slave v vseh poskušajah, ktere koli tudi doleté Rusijo v bodočnosti.

Niš, 26. okt. Naš minister zunanjih zadev in bolgarski poslanec Stransky dogovorila sta se večeraj o zopetni vpeljavi midsobojnih prijateljskih in diplomatskih razmer. Imenovanje Stranskega za diplomatskega agenta bolgarskega na Srbskem je srbski vladi všeč.

London, 25. okt. Lordu Salisburyju je došla obljuba, da se popelje kraljica bodoče leto na Irsko. To bi bil v petdesetih letih drugi obisk, ki ga kraljica namerava.

Umrli so:

23. okt. Marija Kanoni, tovarniška delavka, 22 let, Poljanska cesta št. 53, jetika. — Marija Pirc, delavčeva hči, 7 mes., Dunajska cesta št. 23, božjast. — Marjeta Buseti, delavčeva hči, 18 mes., Hrdeckega vas št. 17, jetika. — Anton Praprotnik, črevljanjev sin, 11 dni, Hrdeckega vas št. 19, Bronchitis.

Tuji.

24. oktobra.

Pri **Maticu**: Avgusta Bayer, zasebnica, z Dunaja. — Gustav Trebitsch, trgovec, z Dunaja. — Karol Bartl, trgovec, iz Inomosta. — Anton Sperlink, trgovec, iz Brna. — Franc Petritz, trgovec, iz Linca. — F. Polliska, trgovski pomočnik, iz Št. Lorenca. — Grof Margheri, posestnik, iz Dolenjskega. — Karl Levi, trgovec, iz Trsta. — Gorup, zasebnik, iz Reke.

Pri **Stonu**: Julij Maurál, uradnik, s soprogo, z Dunaja. — Vodnitscher, Singer in Soukup, trgovci, z Dunaja. — Fr. Riedel, trgovec s konji, iz Solnograda. — Franc Karaceany, e. k. vojaški kaplan, iz Grada. — J. Moln'k, zasebnik, iz Celja. — Jakob Jerše, župnik, iz Soteske. — Petritz, fotograf, s soprogo, iz Starega trga. — Humbert Grandó, potovalec, iz Kranja. — Alojzij Hinek, zasebnik, iz Zatičine.

Pri **Tavčarji**: Jožef Mathia, trgovec s sadjem, iz Grada. — Štefan Lassnig, administrator, iz Löllniga. — F. Tschertón, posestnik, Löllniga. — Franc Škofic, posestnik, iz Gorenjskega.

Pri **Južnem kolodvoru**: Edmund Roy, zdravnik, iz Bordeauxa. — Virginia Kastelli, zasebnica, iz Trsta. — Jožef Sušnik, zasebnik z družino, iz Radovljice.

Pri **Virantu**: Janez Klanscher, trgovec, z lesom, iz Vošperga. — Matija Lavrenčič, posestnik, iz Vrhopolja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
25.	7. u. zjut.	745-77	+ 7.6	sl. svzh.	oblačno	0-00
	2. u. pop.	744-66	+11.8	sl. zap.	oblačno	
	9. u. zveč.	743-60	+ 9.8	sl. szap.	oblačno	

Celi dan oblačno. Srednja temperatura 9.7° C., za 0.3° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

26. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83	gl.	45	kr.
Sreberna 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84	„	50	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114	„	05	„
Papirna renta, davka prosta	100	„	75	„
Akcije avstr.-ogerske banke	863	„	—	„
Kreditne akcije	279	„	70	„
London	125	„	15	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	89	„
Ces. cekini	5	„	91	„
Nemške marke	61	„	27 1/2	„

Dr. Kiesov

izumil je staroslavno in vednoveljavno

Augsburško esenco življenja,

Geog. Schatzmark.

Esenca življenja je najbolj varno sredstvo proti mrzlici, krvavi grži in koleri. (24)

Prava je le tista, ki ima zgorenjo znamko. Dobiva se na drobno po vseh boljših lekarnah, na debelo pa pri vseh boljših droguistih (materijalistih) in pa pri J. G. Kiesovem v Augsburgu (na Bavarskem).

Po znižancj ceni.

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

(6) **IVAN BELEC,**

župnik.

Cena knjigi je znižana od 25 kr. na 20 kr., po pošti 5 kr. več; kdor jih vzame deset skupaj, dobi najdajsto brezplačno. — Knjiga obsega 9 pól v osmerki.

„Katoliška tiskarna“

v Ljubljani

Valczorjev trg šte. 5.

Poštné zveze.

Odhod iz Ljubljane.

V Novomesto vsak dan ob 6 zjutraj, sprejema blago in popotnike. Prostora je za pet ljudi.

V Lukovco preko Domžal vsak dan ob 7 zjutraj.

V Kočevje preko Velikih Lašč vsak dan ob 1/2 7 zjutraj.

V Kamnik vsak dan ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

V Polhov Gradec in na Dobrovo vsak ponedeljek sredo, petek in soboto ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 2 pozimi.

Na Ig ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

Prihod v Ljubljano.

Iz Novega mesta vsak dan ob 2 popoldne.

Iz Lukovce vsak dan ob 5. uri 25 min. popoldne.

Iz Kočevja vsak dan ob 6. uri 20 min. popoldne.

Iz Iga vsak dan ob 8. uri 30 min. zjutraj.

Iz Kamnika vsak dan ob 9. uri 5 min. dopoldne.

Iz Polh. Gradca in Dobrove vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 9. uri 15 min. dopoldne.

Žrebanje že meseca decembra.

KINCSEM SREČKE à 1 gld. **11 srečk 10 gld.**
samo 10 gld.

Glavni dobitek v gotovini

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(4)

Kincsem-srečke dobivajo se

v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waitznergasse 6.